

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIFT IN

te Tongeren bij M. COLLÉ, uitgever en eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. „
Een blad afzonderlijk 15 centiem.
Aankondigingen 15 centiem per
drukregel.

TONGEREN, DEN 1 APRIL.

Volgens den *Bien Public* is de bijeenkomst, welke eenige maanden geleden tusschen prins van Bismark en M. Frère te Berlijn heeft plaats gehad, niet vreemd aan de verdubbelde aanvallen, waaraan de katholieke Belgen, sedert eenigen tijd, bloot staan in de twee bladen, over welke M. Frère meester speelt.

M. Frère zelf, die misnoegd min of meer het politiek tooneel verlaten had, is andermaal op hetzelfde verschenen, om het lievelings-gedacht van den pruisischen kanselier ook hier vooruit te zetten: almacht van den Staat, onfeilbaarheid der burgerlijke wet. De interpellatie van dinsdag schijnt, zij ook, een weergalm uit Berlijn te zijn.

Het zou ons niet verwonderen: sedert geruimen tijd draaien onze liberalen en onze logies, het gezicht naar de pruisische zoon en verwachten van daar redding en triomf.

Wel is waar is van Bismark alles behalve liberaal; maar onze Frères Bara's zijn dit ook slechts in naam, in schijn.

Een Duitsch gezant signaleerde nog niet lang geleden, de aanhoudende en krachtige werking van Pruisen in ons land, en dit zelfs op andere punten dan wel in de doktrinaire dag-bladen.

Van de platte onderwerping aan Frankrijk, toen dit land nog in zijne volle glorie was, gaan wij over tot het vasalschap van Pruisen en ondergaan van dit land, zoo haatdragend voor alle vrijheid, een aanzienlijken invloed, omdat Pruisen hier eene gedienschte partij vindt, die niets anders in het oog heeft, dan oorlog te voeren tegen de vrije denkwijze, in zake van godsdienst, van de meerderheid der Belgen.

Eene nieuwe liberale associatie is te Antwerpen gevormd geworden. Zieker eenige artikelen van haar program. Men zal zien, wat België te verwachten heeft, in geval de « liberalen » wederom de meesters van het land zouden worden:

« Het kloosterleven, als korps of associatie, is verboden; bijgevolg afschaffing van alle kloosters, of zoogenaamde godsdienstige orden, uitgenomen de wereldlijke geestelijkheid, door de burgers benoemd.

» *Verberwing*, ten profijte van den Staat en der gemeente, van de kloostereigendommen of van doode hand.

» De godsdienstige associatiën, aan het gemeene recht onderworpen, zullen desnoods door hulpsommen kunnen bijstaan worden zooals elk andere associatie.

» Er zal onderzocht worden of, in 't algemeen belang der goede zeden vooral, er plaatsen van vrijwillige afzondering zullen kunnen gemaakt worden voor de burgers, die zich aan de manschappelijke lasten begeren te onttrekken, om zich aan het kloosterleven toe te wijden.

» Deze gestichten zouden eveneens als de krankzinnigenhuizen, de hospitalen en andere openbare toevluchtplaatsen, kunnen bediend worden door en voor rekening van den Staat of der gemeente.

Als maatregel van onmiddellijke toepassing, heeft de nieuwe geuzen associatie de volgende voorstellen uitgebracht:

« a Dat de krijgseer niet meer bewezen worde bij de plechtigheden der eerediensten; b Dat het besluit, welke de gemeente-bestuurders verplicht, de processiën bij te wonen, afgeschaft worde; c Dat de uitwendige seremoniën der eerediensten verboden worden; d Dat de begrafenissen gedaan worden door de zorg der gemeente, en niet meer eene « schandelijke exploitatie » zijn van wege de geestelijkheid; kosteloos voor de armen; e Studiiën der wetten over de geneeskunst en der misbruiken van macht, in hetgeen zekere zoogenaamde mirakuleuze exploitatiën betreft; f Afschaffing des budgets der eerediensten; Onmiddellijke uitdrijving der Jezuïeten en zoogenaamde kloosterorden.

Ziedaar waartoe deze Geuzen zouden willen komen! Het zal zoo gemakkelijk niet zijn hun droom tot wezenlijkheid te maken...

Binnenland.

Men schrijft uit Luik: Deze dagen zijn, met al de treinen langs

Verviers en Maastricht, talrijke steenbakkers naar Duitschland vertrokken. Die werklieden kwamen van St-Walburgis, Voitem, Milmorte, Montegnée, Ans, Grâce-Berleur, Amay, Ampsin, Stokay, Villers, Flône, 'A-wirs-sur-les-Bois en Hermalle.

Uit Amay alleen zijn drie vierden der inwoners vertrokken, en van nu af tot Paschen, zal die tijdelijke verhuizing niet verminderen. De aanzienlijkste vertrekken zullen echter plaats hebben uit Groot-Flemalle, Hoog-Flemalle, Tilleur, Seraing, Jemeppe, Waremmé, Bovenister, Gingelom, Sint-Truiden, Rosoux, Hollogne-op-Geer, Ruckelingen, Oleye, Lantremange en Hannut.

Al deze werklieden, die grootendeels door hunne vrouwen en kinderen vergezeld zijn, zullen voor drie dagen terugkomen met het Sint Pietersfeest, om den 28, 29 en 30 juni in hunne haardsteden over te brengen. De reiskosten heen en weer zijn ten laste der ondernemers. Daar de steenbakkers voor hoog loon door de Deutsche ondernemers gehoord zijn, zagen de bijzonderste sannaemers van Luik zich verplicht, tot voltrekking der begonnen werken een honderd tal steenbakkers van Charleroi, Gilly en uit de omstreken van Waterloo, in hunnen dienst te nemen.

— Europa telt thans 282 miljoen inwoners omtrent 1508 per vierkante mijl. In 1780 waren er 167 miljoen, of 928 per vierkante mijl; dus is de bevolking merklijk aangegroeid. Die vermeerdering was nogtans zeer verschillend. In 1700 waren de meest bevolkte landen Lombardië, België en Frankrijk. In Lombardië waren er 5000 inwoners per vierkante mijl; in België schier evenveel, in Frankrijk 2400. In 1800 telde Lombardië er 4300, België 3500, Frankrijk 2800. In 1861 telde België er 8705, Lombardië 8023, Frankrijk 3735.

— Men schrijft uit Bergen, 28 maart: Een beenhouwer der gemeente C werd onlangs opgeroepen, om een aanzienlijk erfdeel, hem door een verwijderden bloedverwant achtergelaten, te gaan ontvangen. De prinselijke fortuin, door een inwoner van Kain, nabij Doornik nagelaten, die zoo onverwacht aan den slachter ten deel viel, bedroeg bijna 2 miljoen francs. Zij werd onmiddellijk verdeeld onder vier der zes kinderen van den beenhouwer, zoodat twee dezer ontferd, vergeten, miskend werden, terwijl de vier overige elk bijna een half miljoen van de nalatenschap ontvingen.

— Te Peruwelz is dezer dagen een liefdadig man gestorven, M. Amé Duez, bankier, schoonbroeder van M. Sils-Duez te Antwerpen. M. Amé Duez heeft een groot deel van zijne fortuin men spreekt van over de 700,000 fr. — aan den armen van Peruwelz vermaakt, eene weldaad die zijnen naam in zegening zal doen blijven.

Buitenlandsch nieuws.

Frankrijk.

Parijs, 28 maart.

Er is spraak van een zonderling proces, dat ingespannen zou worden door een dagblad van Creil, te *Devoir*, tegen het militaire bestuur dier plaats. De bevelhebber der stad heeft verbod gelegd op de verschijning van dit dagblad, krachtens de wet aan 1849. Het dagblad steunt zijnen aanval op de twee volgende thesissen: 1° De staat van beleg is onwettig, want verklaard onder het keizerrijk, is dezelve niet goedgekeurd binnen de twaalf dagen, zooals de grondwet voorschrijft; 2° De wet van 1849 op den staat van beleg, zegt dat de bevelhebber het recht bezit elke uitgaaf op te schorsen, welke van aard is om den openbaren vrede te storen. De *Devoir* beweert dat die tekst geenszins verbiedt te verschijnen en slechts toestaat een dagblad op te schorsen.

VIJF MILLIARDS

In eene korrespondentie uit Versailles leest men:

« Vijf milliards! het is een ongehoord cijfer in de wereld, dat nog geen volk in twee of zelf in tien jaren uit zijn zak gehaald had. Ik herinner mij nog dat ik op het kritiek oogenblik van het verdrag van Versailles te Bordeaux bevoegde financiers heb hooren zeggen, dat zulk een kapitaal niet te vinden zou zijn, en dat Frankrijk onder dien last zou bezwijmen. Welnu, weet dat er nu geene kwestie is van vijf milliards, maar van tweemaal zooveel. Van augusti 1870 tot september 1872 zal Frankrijk de dwaasheid van den oorlog betaald hebben met offeringen, die zich tot niet minder dan 10 milliards verheffen. Dat blijkt uit eene officiële bekendmaking, die gedrukt is in de nationale drukkerij en de verzameling bevat van de verdragen, wetten, besluiten en andere stukken betrekkelijk den vrede met Duitschland. Die

verschrikkelijke tafel begint inderdaad met de som van 5 milliards. Maar men moet er verscheidene paragrafen bijvoegen, die miljoenen en honderden miljoenen tellen. De interest van 5 milliards bedraagt voor de twee jaren 300 miljoen. Het onderhoud der Duitsche troepen berekend tot 1 juli 1872, kost 273 miljoen.

De aan den vijand in de departementen betaalde oorlogscontributie 39 miljoen 53 duizend francs. De daarenboven door de Duitschers uit de openbare kassen geheven belastingen, 50 miljoen. De oorlogschattingen in de departementen, 327 miljoen 581 duizend francs. De tweede der zonder oorlogschatting in bezit genomen goederen, 264 miljoen 172 duizend francs. De oorlogscontributie van Parijs, 200 miljoen. De verliezen en schaden in het departement der Seine, 70 miljoen.

Onder deze sommen zijn niet begrepen de oorlogschattingen van het keizerrijk, noch de leening Morgan, noch de uitgaven die gedaan worden voor de eigendommen van den Staat, het krijgsmaterieel, het budget voor pensioenen, noch die voor oorlogsschattingen van Fransche overheidspersonen, die terugbetaald moeten worden. Gij ziet dus dat het cijfer van 10 milliards eene al te droevige wezenlijkheid is.

Spanje.

DE CARLISTEN.

Orde en regeltucht heerschen onder de Carlistische benden; hun getal rondt zich dagelijks aan, en gebrek aan wapens alleen is de oorzaak, dat hun getal nog niet gelijk staat met dat der republikeinsche troepen.

In de provincie Guipuzcoa staat Lizagaray aan het hoofd van 2500 man. Dit leger is verdeeld in zeven benden, onder aanleiding van Cubirina, Iturbe, Inestrilla, Garmendia, Macaraga, Francisco en Santa-Cruz.

In Biscaye zijn 1500 man verenigd onder de bevelen van der markies de Valdespina, de Belanestegui, Yriaste, en del Campo. Deze vier *Cabecillas* zijn luitenanten van Velasco, die zelf in de provincie Alava getrokken is. Van de drie Baskische provinciën is het deze, die tot nu toe de minste vrijwilligers in het leger der Carlisten geleverd heeft. De inwoners van Alava zijn meer gehecht aan hunne onafhankelijkheid. Zij wachten slechts op een teeken, om zich ten strijd te begeven en hunne *fueros* te verdedigen, welke door de republiek met een geheel ondoelmatig bedreigd worden, en die hun daarom zooveel te haterlijk voorkomt.

In Navarra staat Dorregaray aan het hoofd van 5000 dappere bergbewoners. Tegenover die strijders kan het gouvernement 13,000 man stellen, maar het voordeel der meerderheid in getal wordt rijklijk vergoed door de moeilijkheden, welke de grond oplevert. De Carlisten kennen door en door de landstreek, ja zelfs dan als zij schijnen te wijken en de overwinning aan hunne vijanden te laten, ontnemen zij deze veel volk, zonder zelfs eenige besprekelijke verliezen te ondergaan.

Zij hebben verscheidene kolommen nabij de grenzen verslagen, zijn meester van de douaneposten Dancharinea en Valcarlos, zij bezetten de militaire gietery van Orbieta. De artillerie-officieren, welke met het bestuur van dit gesticht belast waren, zijn door hun met beleefdheid behandeld en mochten naar Pampeluna afreizen.

De Carlisten bezitten artillerie in Navarra. In Catalonië hebben zij twee batterijen, waarvan de eene uit acht stukken Kruppkanons bestaat. In de laatste provincie bedraagt hun getal 10,000 voetgangers en 1,000 welbedrden ruiters.

Don Carlos is in den omtrek van Bayonne. Hij zal in Spanje komen, zoodra zijne generaals hunne troepen geheel hebben ingericht. Van daag zou de tegenwoordigheid van den pretendent eer een last, dan een voordeel voor zijne aanhangers opleveren.

Het *Journal des Débats* van gisteren morgen, geeft over den toestand in Spanje eenige inlichtingen, die duidelijk aantoonen hoe zelfs de republikeinsche organen over dit land denken.

Het wordt dagelijks moeilijker, zegt het republikeinsch dagblad, om te weten wat er in Spanje voorvalt. Een enkel feit straalt door, uit al de depechen welke langs alle zijden van Spanje verzonden worden, namelijk dat de regeringloosheid overal en het gouvernement nergens te vinden is. Bestaat er zelfs op dit oogenblik nog een gouvernement? Dat zouden wij niet kunnen verzekeren.

De *Imparcial* blijft beweren dat een ministerieele krisis aanstaande is. Indien men dit dagblad gelooven mag, moet het voorbeeld van koning Amedeus aanstekelijk, verderfelijk zijn. M. Castelar, de belangrijkste persoon van het tegenwoordige ministerie, moet ook voornemens zijn te abdikeeren. M. Figuera, president der

republiek, is in het geheel niet terreden over den uitslag zijner zending te Barcelona. Wie zal er dus de uitvoerende macht opnemen, indien zij nogmaals op straat valt?

Don Carlos zelf, schijnt ondanks de ingewortelde vasthoudendheid der pretendentes, hiervan niet meer te willen; immers zegt eene depeche uit Madrid, dat hij van zijne rechten afziet? Maar wat zal er van het land worden als dit aan zich zelf wordt overgelaten? In een dorp der provincie Estramaduros zijn de inwoners in opstand gekomen en hebben de verdeling der grondeigendommen gevraagd. Het is hoog tijd, dat de nationale wil gekend wordt door het orgaan eene grondwettelijke Cortes.

De groote vraag is echter, zal de bestaande toestand kunnen verlengd worden tot 1 juni aanstaande?

Een officieel bericht zegt, dat de Carlisten Berya ingenomen hebben, maar dat zij, even als te Ripoll, gebruik maakten van petrool, bij de inneming der plaats Verscheidene huizen zouden afgebrand zijn en men verwacht alle oogenblikken dat zij voor Paycorra zullen verschijnen.

Madrid, 28 maart.

Het gerucht dat gisteren rondliep, als zou maarschalk Serrano het bevel over het noorderleger nemen, is niet bevestigd.

Een ander gerucht willt, dat M. Mastra, bestuurder van den *Igualdad*, aangevozen is, om Spanje in België te vertegenwoordigen.

Het carlistisch comité te Londen logenstraft, dat Don Carlos naar Genève is teruggekeerd en geabdikeerd heeft.

Zwitserland.

De H. Vader heeft aan den vikaris-generaal en de priesters van het kanton Geneve de volgende brieven gezonden, waarvan wij reeds in het kort gesproken hebben:

Geliefde Zonen, heil en apostolische Zegen,

Voorzeker moeten Wij het betreuren, geliefde Zonen, dat men den onvermoeden en onvershrokken herder, dien gij met dankbaarheid aan de Kerk van Geneve hebt zien geven, van uwvo grechten verjaagt heeft. Nogtans kunnen Wij u slechts geluk wenschen dat gij, van hem gescheiden, hem evenwel en misschien nog meer liefde en eerbiedige gehoorzaamheid betooont en zijnen moed en standvastigheid op de bewonderenswaardige wijze navolgt.

Even als goud, zijt gij door het vuur der rampen gezuiverd, maar daartuit zal een groot voordeel ontstaan voor uw geloof en dat van vele anderen, wien zijne standvastigheid duidelijker zal worden.

Het is ook, naar wij meenen, niet zonder een bepaald plan van de Voorzienigheid, dat de prelaat, uit uw midden weggerukt, na op wonderbare wijze de weldaden van den katholieken godsdienst ontwikkeld te hebben in die stad, die eertijds de zetel was der ketterij, bij voorkeur eene wijkplaats gevonden heeft in die andere stad van waar tegen het einde der vorige eeuw zich het zaad verspreide van dien vernielenden oorlog, die thans de Kerk kwelt en daarenboven dreigt de maatschappelijke banden te verbreken. Inderdaad, waarom zouden wij, hoewel het oordeel Gods ons verstand te boven gaat en zijne wegen ondoorgrondelijk zijn, niet meenen dat het in zijne bedoelingen ligt de vijandelijke handelingen van den Zwitserschen raad te bezigen om te eenigen tijde die stad, van waar zich over de menschen de noodlottigste duisternis des ongelooft verspreid heeft, te begiftigen met die fakkel der waarheid, die in uwe stad zoo nuttig geschitterd had.

Hoe het ook zij, met vreugde zien Wij U vol lever en volharding de plannen Gods aannemen en zegenen en u de waardige leerlingen toonen van hem, wiens verbanning gij betreurt.

Blijft dan aan hem gehecht en door hem aan dezen Stoel van Petrus; verdedigt met hem moedige rechten der Kerk, bewaart de werken, die bij ondernemen en voltooid heeft, en vermeerderd hen naar uwe krachten; vertrouwt bij dat moedige werk op den Heer, die onvermijdelijk komen en niet uitblijven zal.

Intusschen wenschen Wij u Zijne hoogen bijstand en hemelsche gaven, en als een voorteken van die gunsten en als een bewijs van onze bijzondere genegenheid geven wij aan den waardigen apostolischen vikaris van uw vaderland, aan u allen, aan de geestelijkheid en de getrouwe geloovigen van het kanton Geneve onzen apostolischen zegen.

Gegeven te Rome, in St-Pieter, den 10 maart van het jaar 1873, het zeven-en-twintigste van ons Pauschap.

PIUS IX, Paus.